

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 9

3. ožujka 2016.

cijena 200 Ft

Pjevački zbor Biseri Pustare

Foto: Bernadeta Blažetin

4. – 5. stranica

Skupština u Čitaonici

7. stranica

Peta Posebna škola

11. stranica

„Vizinova“ turneja

15. stranica

Komentar

Kako do gost-učitelja iz matične zemlje?

Koljnofski školari su u iznimnoj i zavidnoj situaciji što naliže jezičnoga podučavanja. Na tlu Gradišća ne postoji nijedna takova škola ka tolikokrat i s takovom jakom voljom je iskala i našla veze u matičnoj domovini, u službi popravljajući teške jezične situacije. Na početku ljeta sad jur po peti put su dva tajedne dugo gostovale učiteljice iz partnerske vukovinske škole, ke su u cjelini sudjelovale u nastavi hrvatskoga jezika, da se dica još bolje zagrizu i ulovu u želji i volji za hrvatskimi riči, igrami, jačkami (iako je ovo zadnje i najlaglje, to svidočimo na svakom GRAJAM-u, karaoke-partiju, a vjerojatno će to tako biti i na petroviskoj miCROfoniji Hrvatske državne samouprave na omladinskom glazbenom festivalu, 9. aprila). Za dvotajednim plodnim vježbanjem pak svako ljetu jedan razred je dilnik te privilegije da more sudjelivati u školskoj nastavi u Buševcu. Uz čuda doživljajev, iskustav, tako s pedagoške i diče strane, mnogi pedagogi smatraju da trotajedno vježbanje je jako malo i prekratko u vrmenu, i dobro bi bilo proširiti ovo djelovanje tako da recimo dvojezične škole u Gradišću mogli bi dobiti jednoga «lektora». Pale su ovde i druge ideje da nezaposleni učitelji se šalju u Ugarsku, ali oni ki su jur u penziji, no stvar je svenek i pitanje financiranja. Kako je rekla Agica Sarközi, ravnateljica Dvojezične škole u Koljnofu, Nimci su to mogli elegantno ostvariti jer oni su se pozivali na zakon da država mora osigurati profesore iz matične domovine, i to mora i platiti. Takovoga gost-učitelja ima jur Nimška osnovna škola u Šopronu s potpisanim ugovorom i onda profesor koji dojde iz Nimške je zaposlen tri ljeti dugo. Grad Šopron osigurava jedan stan, od plaće jedan dio dojde iz Ugarske, drugi dio pokriva Nimška, i pedagog je stalno uključen u nastavu. To i je prava motivacija u pedagoškom zboru i za škole. Kamo bi se mogli obrnuti naši pedagogi, ako bi volili takove gost-učitelje na tri ljeti? Glasnogovorniku u Parlamentu, Hrvatskoj državnoj samoupravi, Odboru za odgoj i obrazovanje u HDS-u jer, kako koljnofska školska peljačica kaže, ipak u jednoj seoskoj školi ljudi nisu svemogući. Postavlja se i pitanje, zašto nigdar nij organiziran forum za ravnatelje dvojezičnih škol da se podilu ideje i diskutira se od toga, kako bi moglo školstvo dalje koraknuti u Ugarskoj, a ako pak je potribno da se ponudi i pomoćna ruka pojedinim školam, ke kanu prikzeti mjesne hrvatske samouprave, ke kanu preživiti sadašnje oštro KLIK-ovo vrime?! Kade i kako dojtii do aktualne informacije? Ako postoji zakon, ako postoji volja, zašto dovidob nikomur nije palo na pamet baviti se ovom mogućnošću, po kom bi naše škole prez sumlje mogle uspješnije i efikasnije djelati na jezičnom polju i pobrati još više odanikov i ljubiteljev hrvatskoga jezika, ne samo u Gradišću, nek u svi regija kade živu još Hrvati u Ugarskoj.

Tiho

Glasnikov tjedan

Čitam kako se tijekom planskoga prenošenja znanja i vjerovanja društva na mlađe naraštaje, te njihovo stvaralačko i kritičko usvajanje naziva socijalizacija osobnosti. Svaka društvena sredina nastoji da u društvu obitelji, škole i drugih društvenih i kulturnih ustanova prenese i utisne novom članu zajednice svoj poseban način vjerovanja, mišljenja i postupanja, prihvaćene kulturne i tradicionalne vrijednosti. Međutim, ne dešava se uvijek da društvena zajednica nastoji da se kod svakog njezina člana oblikuje sposobnost za kritičko i stvaralačko.

Ne dešava se uvijek kako društvena zajednica nastoji kod svakog svoga člana oblikovati sposobnost za kritičko i stvaralačko.

lačko, dakle i selektivno usvajanje spomenutih vrijednosti.

Svjedoci smo kako, uz balove i hodočašća, sve su omiljenija i kolonja, pa polako neće biti narodnosne samouprave koja ne pleše, nema kolonje i nema bala u svome godišnjem programu. Nisu to loša okupljanja, uvjerila sam se i sama bezbroj puta. Državni tajnik zadužen za društvene, narodnosne i civilne veze ovih je dana još jedanput izjavio da je za opstanak narodnosnih zajednica najvažnije očuvanje materinskog jezika i kulture. Na spomenutim se okupljanjima rijetko, odnosno minimalno komunicira na narodnosnom jeziku, jer je mali broj okupljenih na njima govornik toga jezika. Za pohvalu je što organizatori otvaraju bal i pozdravljaju goste na narodnosnom jeziku.

Pojam materinskoga jezika i kulture kao da se sužava u narodnosnom životu. Isti državni tajnik reče da živimo u povijesnom vremenu koje će na duga desetljeća, štoviše stoljeća, odrediti što će se događati

u Europi, te je stoga još važnije da se što snažnije vežemo za materinski jezik i vlastitu kulturu. Trebalo bi odrediti prostor kulture. Stvarati vlastite kulturne prepoznatljivosti, a ne uvoziti kulturu na mađarskom jeziku u kulturni prostor koji bi trebao čuvati materinski jezik, ili preuzimati trećorazredne sadržaje. Naravno, za to je potrebno itekoliko promišljanje pojma kulture i modaliteta očuvanja materinskoga jezika.

Znanstvena literatura između ostaloga poznaje podjelu na tri tipa kulture: tradicionalna, elitna i masovna. Tradicionalna je konzervativna i autorativna, leži na tradiciji, ona je, reklo bi se, nepromjenljiva, izrazito statična...

Elitna je kultura stvaralačka, i duhovna i umjetnička, autorska i vjerodostojna, izvorna, ne može je svatko razumjeti, skupocjena je i zahtijeva

intelektualna znanja i sposobnosti.

Masovna kultura nastaje dolaskom narodne kulture u grad. Ona ne razumije elitnu kulturu. Dijelom se temelji na slabom poznavanju tradicionalne kulture koju ukalupljuje i čini sveopćom. Masovnu kulturu odlikuju ujednačavanje različitih kulturnih razina, privlačenje masa, brisanje granica vlastite kulturne određenosti, komercijalizacija... Složen je pojam kulture kojim se i olako koristimo.

Pišu da je kultura skup naučenih obrazaca i koncepcija, ona se stvara i prenosi na druge, ona ne može biti proizvod pojedinaca, može se razvijati tek interakcijom s drugima. Ni kulturni obrasci poput jezika i politike nemaju smisla tek u međusobnoj interakciji ljudi. Kultura može biti moćan alat za narodnosni opstanak, ali i veoma krhka pojava. Kultura postoji tek u ljudskom umu, zgrade, ustanove, materinski jezik, umjetničke vrijednosti tek jesu ili mogu biti proizvod kulture.

Branka Pavić Blažetin

Korak bliže k Hrvatskom školskom centru

Sambotelski sastanak za zainteresirane roditelje

Velika prostorija ureda Hrvatske samouprave u Sambotelu u Kisfaludyjevoj ulici 1, 16. februara, utorak, se je skoro do zadnjega mjesta napunila na drugom sastanku zainteresiranih, ki bi namjeravali svoju dicu upisati u budući Hrvatski školski centar, u održavanju Hrvatske državne samouprave, koji bi se ganuo od septembra u srcu Željezne županije. Lani u okviru prvoga roditeljskoga spravišća je organiziran posjet pečuškoj školi. S korisnim informacijama je nazočne priskrbila Edita Horvat-Pauković, peljačica povjerenstva HDS-a. Dodali su neke visti još i daljnji člani spomenutoga povjerenstva Čaba Horvath kot i Laslo Škrapić, a svoje predloge i primjedbe je izrekao i Vince Hergović, zastupnik Hrvatske državne samouprave.

Edita Horvat-Pauković je na spravišću peljala glavnu rič i ukratko predstavila cilj, održavatelja i prednosti ovoga budućega školskoga centra. Rečeno je da udarni miseci nek sad dođu, jer upisivanje dice je u osnovnu školu i čuvarnicu samo u aprilu i majušu. Detaljno je predstavljena zgrada, bivši Dičji dom, na Ulici Mari Jászai, ter po kakovom podiljenju će funkcionirati grupe u njoj. Ured mjesne Hrvatske samouprave će dobiti mjesto na prizemlju, jer se moru posebno zapirati kati, a polag toga ovde je i prostorija za tjelovježbanje i za veće priredbe, kade se nalazi i pozornica. Na prvom katu bude smješćena čuvarnica, a na drugom katu 1. razred osnovne škole, kot i gimnazija (ako se gane) jer tamo je 18 metarov dugačak hodnik, a tako bi svi imali dovoljno mjesta. Spomenuto je i to da s osnivanjem ovoga Hrvatskoga školskoga centra u Sambotelu, nikako nije cilj odvlíči dicu iz seoskih škol, kade je i onako jako mali broj dice, ali što ovde more biti svakako prednost, to je da roditelji s bilo kojega kraja orsaga moru simo upisati školare. Zakonski je obavezno u svakoj grupi imati minimalno osam dice i po tom, kolikimi su Editu Horvat-Pauković poiskali, brojke nam najpr daju ufanje da će se moći od septembra ganuti čuvarnica i 1. razred osnovne škole. Trenutačno dura nabavljanje različitih papirošov i dozvolov, potribno je u red spraviti zgradu, tako da farbanje i čišćenje će po planu biti završeno do junija. Onda je predvidjen jedan informacijski sastanak roditeljev i dice, kade će se otvoriti mogućnost za pregledavanje budućega školskoga središća, a ujedno bi se priredio i jedan piknik na dvoru da bi se djelatnici i budući pohodnici institucije medjusobno bolje upoznali. Što naliže reklamiranja novoga školskoga kompleksa, čuli smo da su u prošlom periodu napravljeni prospekti i plakate, a zvana toga u 100 000 primjerkov su objavljeni oglasi u pisani i električni

mediji. – Ne smimo zaspati i zadržimati, mora to biti stalna propaganda, dokle ne začmemo svoje djelovanje – naglasila je glavna govoračica foruma. Čaba Horvath je istaknuo da ako bude potribno, roditeljem će se moći osigurati jezični tečaj da znaju pomoći svojoj dicitu u učnji, a za svu potripčinu stoju na raspolaganje. – Pravi je trenutak da se ishasnuju mogućnosti ka nam je ponudila i velika politika – su se čule riči od njega. Vince Hergović je tvrdio da s ovom školom stara želja ovde živećih Hrvatov će se ostvariti i spomenuo je, kako su se morali pred dvadesetimi ljeti boriti još i za jednu hrvatsku grupu u čuvarnici. – Kanimo napraviti hrvatsku školu na visokom nivou, čiji fundamenat mora biti čuvarnica – je izjavio Vince Hergović. Ovde su se pojavila pitanja sa strane roditeljev, hoće li nova ustanova u cjelini prikzeti iz čuvarnice «Mesevár» odgojiteljice, i to s kakovimi prihodi. – Trikrat smo sjeli s odgojiteljicami i rekli im da HDS i mi računamo na njevo djelo u novoj instituciji i hteli bi da nadalje oni peljaju hrvatsku grupu, ali ako neće pristati, morat ćemo poiskati nove djelatnice – je rekla peljačica povjerenstva sa strane HDS-a. Naravno, roditelji su postavili i druga pitanja na ka su dobili i odgovore, a pri sumiranju spravišća je Edita Horvat-Pauković rekla slijedeće: – Ja sam jako zadovoljna da su u ovako lipom broju došli roditelji, nažalost, jedanput krive adrese smo dobili, tako da nisu svi dobili naše pismo. Ovput sam prosila i električne adrese da brže kontaktiramo. Razumljivo je da roditelji imaju puno pitanj, početo od djelatnoga vrimenta, do mogućnosti parkiranja u svezi s jilom do jezičnih mogućnosti u školi, kad svi bi hteli najbolje za svoju dicitu. Moramo paziti na to da jednako budu zadovoljni i roditelji i dica, kot i budući djelatnici Hrvatskoga školskoga centra.

Mnoštvo mladih pjevača na predsmotri

Šesta predsmotra Međimurske popevke – smotre hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja, priređena je 20. veljače u Pustari, na kojoj je nastupilo devet pjevačkih zborova i dvanaest solista iz mađarskog i slovenskog dijela Pomurja te Međimurja. Predsmotra je održana za izbor sudionika za 32. Središnju smotru koja će se održati 4. lipnja 2016. u Nedelišću. Za organizaciju ovogodišnje predsmotre već se godinama brinu Društvo Horvata kre Mure, KUD Sumarton i HKUU „Seljačka sloga” Nedelišće. Predsmotru su svojom nazočnošću uveličali dr. sc. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, i njegova supruga, te mnogobrojni gosti s tromede.

Veronika Kos

Fani Budai s gitarom

Žužana Kos

Margita Andrašek

Keresturske „male i velike” pjevačice (slijeva) Flora Orban, Edita Herman, Dora Novak, Henrieta Novak i Vivien Buda

Predsmotra Međimurske popevke već se šestu godinu zaredom priređuje i u našemu Pomurju na poticaj međimurskih organizatora, naime i na prekomurskom području žive potomci međimurskih

Hrvata, tako i njihova kultura dio je međimurske. Na smotru se okupilo mnoštvo gledatelja i umalo 130 sudionika (sopljevača, tamburaša, puhača, gitarista).

Okupljene je pozdravio Ladislav Gujaš, predsjednik Društva Horvata kre Mure, a dobrodošlicu poželio je Laci Prekšen, načelnik sela Pustare.

Četvrti je put veleposlanik g. Gordan Grlić Radman pribivao na pomurskoj

predsmotri želeći i svojom nazočnošću poduprijeti izrazito fantastičnu zamisao u svezi s organiziranjem predsmotre s jedne i druge strane granice, te središnje smotre u matičnoj domovini. Dodao je: „...ono što pripada zajedno, mora i zajedno rasti”, tradicionalne su vrijednosti uvijek najvažnije, te se obratio pomurskim Hrvatima da odgajaju svoju djecu tako da budu ponosni na ono što su stvorili njihovi djedovi, a

Pjevačka skupina iz Serdahela

među ostalima to je i hrvatska popijevka. Nakon pozdravnih riječi započela je kajkavska pripovijetka u autorstvu dr. Erike Rac u koje su utkane i pjesme pojedinih izvođača:

„Čez popevki more se spoznati život našega negdašnjega Pomurja. Kak su se ljudi lubili, kakve šege su se vezale k ovomo, onomo... Neke šege so se opčuvale do dén denes, a drugi sok'asi su se zgubili, samo se v popévckaj sretnemo ž nimi. Tak su bili jempot jen dečko i jena dekla. Dopali su se jen drugomu.

Ferali su si jen čas, onda su se zeli pak su skupa živeli du hladnoga groba. Što na verije kaj bi to bilo tak jednostavno, naj posluša z nami lepe stare pomurske i međimurske popevke i zeznal bo kaj se sega pripetilo vu tem živešo.“

„Veseli zbor“

„Grad se beli“, a studentica Žužana Kos „Sončece črleno“. Obje su zastupale Kerestur. Prvi put je nastupio keresturski duet Edite Herman i Henriete Novak u dva glasa. Čuvarice pomurske popijevke Margita Andrašek i Rozika Broz i ove su godine očarale publiku s izvornim pjevanjem. Marija Biber stigla je iz Međimurja, a Jasna Vuradin Popović zastupala lendavske Hrvatice (Slovenija).

Jasna Hajdinjak, predsjednica Seljačke sloge, jedna od glavnih organizatorica priredbe, kaže da je odaziv mladih izvođača sve veći, čemu se raduje jer to daje nadu da će međimurska popijevka i nadalje opstati. I ove je godine bilo preko stotinu prijavljenih izvođača, pa će ocjenjivački sud imati vrlo težak zadatak.

beta

Pjevački zbor iz Sumartona

Na pomurskoj predsmotri hrvatsku popijevku širili su ovi zborovi: Ženski pjevački zbor «Biseri Pustare», Mješovita pjevačka skupina KUD-a Sumarton, Petripske ružice, Ženski pjevački zbor iz Mlinaraca, Pjevački zbor „Ružmarin“ iz Kerestura, Ženska pjevačka skupina iz Podturna, Mješovita pjevačka skupina iz Serdahela i Kaniže, Pjevački zbor iz Fičehaza i Veseli zbor iz Sepetnika.

Veliko je iznenađenje bilo skladno pjevanje mladih keresturskih osnovnoškolaca i drugih mladih pjevačica. Dora Novak, Flora Orban, Vivien Buda, Veronika Kos s pomoću svojih učiteljica Biserke Kiš, Henriete Novak i Erike Rac pripremile se i popijevke izvele s čistim glasom.

Srednjoškolka Fani Budai, uz pratnju svoje gitare otpjevala je obradu pjesme

„Petripske ružice“

SANTOVO – Početkom godine sastavljen je program mjesečnih pobožnosti u čast Fatimske Gospe u marijanskome svetištu na santovačkoj Vodici, koje počinju 13. svibnja, a završavaju 13. listopada. U suorganizaciji Hrvatske samouprave i Santovačke župe, sedmu godinu zaredom, o blagdanu Male Gospe i proštenju svetišta, 3. rujna 2016. ustrojiti će se i Hrvatsko hodočašće i susret prijateljskih zajednica iz Hrvatske, Srbije i Mađarske. Misno slavlje, s početkom u 17 sati predvodi srijemski biskup msgr. Đuro Gašparović, a prije mise moli se i krunica. Misno slavlje 13. rujna predvodi kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel.

ČIKERIJA – U suorganizaciji KUD-a «Rokoko» i Hrvatske samouprave, 27. veljače priređeno je već redovito Bunjevačko prelo, posljednje u nizu pokladnih zabava u Bačkoj. U prigodnome kulturnom programu nastupili su članovi «Rokokoa», a za dobro raspoloženje pobrinuo se bajski Orkestar «Čabar». Preostalo je još samo jedinstveno Muško prelo u Gari koje će se održati 5. veljače.

GARA – Hrvatska samouprava 5. ožujka priređuje već uobičajeno Muško prelo koje će se održati u mjesnom domu kulture, s početkom u 19 sati. Već po navadi, za večeru se priprema ovčiji paprikaš, a za dobro raspoloženje pobrinut će se domaći Tamburaški sastav «Bačka». Ulaznice: 2000 Ft.

SANTOVO – U okviru ovogodišnjih Dana hrvatskoga jezika, u suorganizaciji Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma te Hrvatske samouprave, 10. ožujka priređuje se školsko natjecanje u kazivanju stihova i proze na hrvatskome jeziku koje će se održati u knjižnici mjesnog doma kulture, s početkom u 15 sati. Nakon ravnateljevih pozdravnih riječi, održat će se natjecanje po kategorijama. Slijedi vrednovanje, proglašenje rezultata i svečana dodjela nagrada, a najbolji kazivači po kategorijama predstavljat će santovačku školu na državnom natjecanju u kazivanju stihova i proze u organizaciji Hrvatske državne samouprave.

Baja

Redovita sjednica Županijske hrvatske samouprave

Na poziv predsjednika Jose Šibalina, 2. veljače u županijskom Domu narodnosti u Baji održana je prva ovogodišnja redovita sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Pošto je utvrđen kvorum, pišmeno predloženi dnevni red dopunjen je s još dva dnevna reda: s izmjenom proračuna za 2015. godinu, te obračunom potpore Hrvatske državne samouprave za podupiranje suradnje županijske i mjesnih hrvatskih samouprava za 2015. godinu.

Bilo je riječi o preispitivanju postojećeg ugovora o suradnji s Bačko-kiškunskom županijskom samoupravom koji je, sukladno zakonskim obvezama, izmijenjen s dopunom da javni podatci o djelovanju Županijske hrvatske samouprave budu objavljeni odnosno dostupni na internetskom portalu Županijske samouprave. U okviru glavne točke dnevnoga reda, Vijeće je jednoglasno prihvatilo odluku o proračunu Županijske hrvatske samouprave za 2016. godinu, s jednakim prihodima i rashodima u iznosu od 2826 tisuća forinta. Prema tome, prihode čine prva od dvije rate opće potpore za djelovanje u iznosu 782 tisuće (cjelogodišnji iznos 1564 tisuće), i ostatak iz 2015. godine s iznosom od 1504 tisuće forinta. Među rashodima 786 tisuća forinta planirano je za materijalne izdatke djelovanja, za putne troškove, stručne i ine usluge, te druge troškove održavanja, a ostatak od 1500 tisuća za podupiranje mjesnih samouprava i udruga, odnosno programa i priredaba od širega regionalnog značenja, od čega 300 tisuća udrugama izvan državnoga proračuna. Dio ostatka sredstava od prošle godine već je vezan, a na raspolaganju stoji umalo 800 tisuća forinta, što se može potrošiti do kraja travnja. Županijska samouprava ove godine istaknuto će podupirati obnovu narodne nošnje bačkih Hrvata.

U nastavku je jednoglasno prihvaćena i izmjena proračuna za 2015. godinu, nadalje Plan rada Vijeća i Plan rada za tekuću godinu. Prema pristiglim prijedlozima, usklađen je i usvojen kalendar priredaba i programa koji će se ostvariti u suorgani-

zaciji s mjesnim samoupravama, udrugama i ustanovama.

Središnje svečanosti na razini županije bit će obilježavanje dviju istaknutih obljetnica. Dolazak bunjevačkih Hrvata na ove prostore obilježiti će se prigodnom svečanošću u Baji, hodočašćem u Međugorje i na Bunu gdje je prije nekoliko godina na župnoj crkvi Presvetoga Trojstva postavljena spomen-ploča. Osim toga obilježiti će se i 70. obljetnica hrvatskoga školstva povodom utemeljenja bunjevačkih i šokačkih škola, koje su ukinute šezdesetih i sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Do danas se očuvala samo dvojezična santovačka Hrvatska škola, od 2000. u održavanju HDS-a. Bit će to prisjećanje i na naše prve učitelje, svojedobno i utemeljitelje naših škola koje su idućih desetljeća iznjedrile mnoštvo istaknutih prosvjetnih djelatnika i intelektualaca Hrvata u Mađarskoj.

Nekoliko važnih programa u Bačkoj za ovu godinu: Veliko bajsko prelo, Hrvatski nogometni turnir i Županijski susret hrvatskih učenika u Baćinu, Mala ljetna škola hrvatskoga jezika u Santovu, Spomendan biskupa Ivana Antunovića i Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča u Kalači, Hrvatsko hodočašće na santovačku Vodicu, Božićni koncert u Dušniku.

GODIŠNJA SKUPŠTINA MOHAČKE ŠOKAČKE ČITAONICE

Malo je mjesnih hrvatskih udruga u Mađarskoj, ako ih uopće ima, koje djeluju tako uspješno, i gospodarski, i programski, a uz to imaju i svoje samostalno središte, obnovljene stare klupske prostorije, a još je manje onih koje su svojim programima tako prisutne u kulturnom životu grada kao što je to Mohačka šokačka čitaonica. Podsjetimo da je šokačka udruga utemeljena 1905. godine, a 1936./1937. doprinosom članova dobila je vlastitu zgradu. Pošto je rad udruge 1946. ukinut, a zgrada nacionalizirana, njezin rad obnovljen je 1992./1993. godine, kada je zgrada ponovno otkupljena, proteklih desetljeća pak proširena i lijepo obnovljena.

Kao što se već uobičajilo, na pokladni četvrtak, 4. veljače, održana je godišnja skupština Mohačke šokačke čitaonice. U klupskim prostorijama članstvo šokačke udruge jednoglasno je prihvatilo izvješće predsjednika Đure Jakšića o lanjskom radu i planovima za tekuću godinu. Skupština je nadalje prihvatila i financijsko izvješće koje je podnijela blagajnica Iveta Bubreg, pa i stručna izvješća o radu dječje i odrasle folklorne skupine koja su izložili voditelji Stipo Bubreg i Beata Janković. Posebno je istaknuta djelatnost orkestrara, TS Šokadije, čiji voditelj Zoltan

Horvat zbog drugih obveza, službenog putovanja, nije mogao nazočiti skupštini, kao i tamburaškog podmlatka, Mladog orkestra, bez kojeg, kako ističu članovi vodstva, ne bi mogli ostvariti brojne nastupe tijekom prošle, ali i početkom ove godine.

Kako je uz ostalo istaknuto, Čitaonica je zaključila uspješnu godinu, što potvrđuje i gospodarsko izvješće, ali i ostvarena bogata kulturna djelatnost, brojne priredbe i nastupi. Prema tome valja naglasiti da je Čitaonica 2015. godine ostvarila prihode u iznosu više od šest milijuna forinta, a rashode s 3,42 milijuna, uz ostatak od 2,6 milijuna. Najvažnije godišnje, ujedno i prepoznatljive gradske priredbe jesu Bušarski ophod, Pranje na Dunavu i Grahijada, a uz to vrlo uspješne priredbe jesu još Vinkovo, natjecanje vinara, natjecanje ribiča, više šokačkih balova i završno zanosni Božićni program. Napomenimo da je početkom ove godine folklorno-bušarska skupina u samo nekoliko dana, prevalivši 1500 kilometara, predstavila mohačke bušare u Veneciji, Beogradu i Zagrebu. Svi članovi rade u dobrovoljnemu društvenom radu, a sav prihod od nastupa namijenjen je za djelovanje udruge. U okviru šokačke udruge djeluju dvije bušarske skupine, tri dječje folklorne skupine, od 3 do 18 godina, odrasla folklorna skupina, te dva orkestra: TS Šokadija i Mladi orkestar, koji svake godine imaju brojne nastupe na mohačkome Bušarskom ophodu, od malih poklada do pokladnog utorka, kako je bilo i ove godine.

Po običaju, na kraju godišnje skupštine donesene su i odluke o prijmu dvaju novih članova koji su na to čekali godinu dana.

S. Balatinac

Ženske poklade u Katolju

Okupile su se žene u domu kulture kako bi proslavile posljednji dan poklada. Nažalost, mlađi naraštaj više ne odlazi u planinu da ondje slavi poklade, da pali lomaču i da se uz glazbu veseli. Malo nas ima u selu i svakog dana sve manje, zato mi stariji nastojimo sačuvati taj lijepi običaj. Svaka je žena što-god donijela u košarici: fanaka, kolača, pogačice i sendviča, dapače i rakije, vina pa i mineralne vode. Nas nekoliko pjevalo je i veselilo se. Osim hrvatskih, odjekivale su i mađarske pa i njemačke pjesme. Gledale smo stare fotografije o davnim vremenima i običajima: svadbe, svinjokolju, kulturnu grupu, „kraljice“, klepkanje dječaka. Mnogo običaja više nema.

Guganka

PEČUH – U organizaciji Hrvatske škole Miroslava Krležu, i ove se godine u toj ustanovi održava uobičajena školska manifestacija pod nazivom Dani hrvatskoga jezika, od 7. od 11. ožujka. Otvorenje Dana s uvodnim kulturnim programom i predstavljanjem „Tradicionalnih hrvatskih jela“ učenika 7. razreda bit će 7. ožujka u školskoj svečanoj dvorani, s početkom u 14 sati. Svi se tjedni programi održavaju ondje svakoga dana od 14 sati. Osmi je ožujka u znaku školskog natjecanja u kazivanju stihova i proze; 9. ožujka predstavljaju se podravski Hrvati, gosti dana su starinski Tamburaški sastav „Biseri Drave“ i ugledni predstavnici obrazovnog, kulturnog i znanstvenog života Hrvata, rodnom iz Podravine; 10. ožujka HOŠIG gostuje u «KRLEŽI» sa svojom Literarnom i plesnom scenom, a izvest će predstavu s naslovom Žene hrvatsko-mađarske povijesti. Zadnjeg dana ovogodišnjih Dana hrvatskoga jezika još jednom može se pogledati Maturalni ples 11. r., svečanost završnice Dana uz dodjelu nagrada te Kazališna predstava „Veliki zavodnik“ Mire Gavrana koju izvode učenici Učeničkog doma. I na samome kraju svečani program 7. r. u povodu nacionalnog praznika.

Braniteljska skrb za prijatelje iz Gradišća

U riječkom karnevalskom ludilu s Koljnofci

U grobničkom kaštelu s predstavnicima Čakavske katedre

Kad človik ljeta dugo obećuje sebi i prijateljem da će konačno doći na karneval u Rijeku, koji je poznat po tom da sve je u njemu toliko gigantično, početo od broja ljudi do mjere maškarantov i figurov ke se vliču na kamioni, s toliko idejov, toliko raspoložen

i toliko odanih maškarantov za volju jednoga dana da se to mora nek jednoč zgodati. Kad se 6. februara, u subotnjoj zori se strefim u Kermendu s punim autobusom Koljnofcev i Hrvatov ter Ugrov iz Šoprona, pod peljanjem dr. Franje Pajrića, ulaznica je pravoda kupica žganoga. Na floši se s velikimi slovami piše: «Tajna je nešto, što se rastopi u alkoholu!» Tako i bude nekim, kim će pucati ove dane po ti šavi dugo shranjene tajnovitosti. Uglavnom kilometari ljuto odletu na putu, našu ekipu stvaraju mladi, kot i sridnja generacija. Koljnofci su dovidob jur trikrat nastupali aktivno na Riječkom karnevalu s različitim idejama, mužikaši, ali k tomu je potriebno najmanje pedeset-sto ljudi u grupi. Medjutim, ovo putovanje sad nije samo zabava, nego i spravišće sa starimi prijatelji, sa zastupnici Čakavske katedre Grobnika, s kimi ljeta dugo njeguje prijateljstvo Čakavska katedra u Šopronu, a ovde je neophodno spomenuti i istaknutu suradnju Udruge hrvatskih branitelja i dragovoljaca Domovinskoga boja iz Primorsko-goranske županije s Koljnofci. Branitelji dotične udruge su bili nazoči na humanitarnom koncertu u Koljnofu prošloga ljeta u oktobru, onda su proputovali i posjetili dobar dio Gradišća, a ovput brojna poznata lica su nas dočekala pred Gradom Grobnika, što je stara gradska jezgra današnje Općine Čavle. Nikica

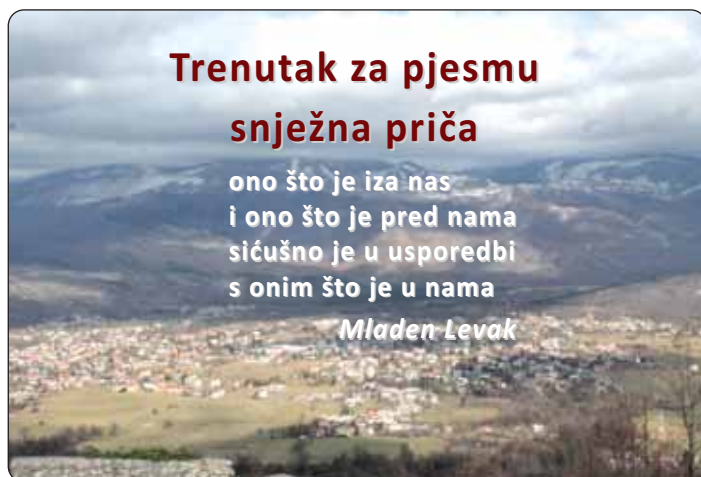
Maravić, predsjednik UHBDDR-a, ujedno i predsjednik Općinskoga vijeća Jelenja, ter Milan Kurilj, časnik Hrvatske vojske u mirovini ter još brojni prijatelji iz braniteljskih redov, ne more se drugačije reći, polipšaju nam boravak u dotičnoj županiji. Panorama s kaštela na Grobničko polje zame ti dah, a srdačni prijem gostodavateljjev, na čelu s dopredsjednikom Vinkom Škaronom i tajnicom Vlastom Juretić iz tamošnje Čakavske katedre, a dodatno i s kotrigom Marinom Reljom ki je veliki obožavatelj Hrvatov u cijelom Gradišću, prez sumlje ostavlja nas nekako u filingu beskrajne zahvalnosti. Za pozdravnimi riči i informacijskimi trenutki dr. Franje Pajrića još pogledamo bogatu etnografsku zbirku u kaštelu i «kola» se giblju dalje. Po programu putujemo u Matulje na Smotru zvončarov. Visoki, vrli muži okol pasa sa zvoni hodaju, što hodaju, bižu, tan-

Trenutak za pjesmu snježna priča

ono što je iza nas
i ono što je pred nama
sićušno je u usporedbi
s onim što je u nama

Mladen Levak

Koljnofski muški krug s prijateljima iz Rijeke

caju u čudni formacija, sudaraju se sirova muška tijela po ulici, toliko fele zvončarov nigdir ni viditi kot ovde, samo se pratež i obraz «strašilov» razlikuje pak neizostavni glas, kako se spravlja u kolo i na koji način daju odzvoni svoje magične instrumente u dugoj povorki npr. Halubajski, Brežanski, Munski zvončari ili Grobnički dondolaši. Pravi je doživljaj sprohadjati ta specijalni i hkljivi marš, a koracati sa strane je neizmerno teška zadaća u toj zaistinu velikoj masi ljudi. U halaburi i muzičkom kaosu se lipo spušta večer na nas, a paralelno se i trbuh buni za nečim konkretnim. Pred odlaskom pri autobusu, branitelji iz Kastva nukaju nam žgano za jačanje, kavu za izdržanje daljnih dugih ur u veselju, i nikako ne u utrudjenosti, a i slatke fritule za kušanje. Od ganjivosti na ovoj skrbi i gostoljubivosti fiksiramo riči zahvale. Već pod plašćem večera u Rijeki se okupljamo pred spomenikom Domovinskoga boja, otkud su se ganuli domobranci čuvati svoju zemlju, našgu se sviće za spominjanje, a za vičerom nekolicina nas još srčeno krene u riječku noć. Restoran Bačo na poziv strastvenoga muzičara Marina Relje, skupaspravlja prijatelje Gradišća, i cijelu noć se neumorno jači i gusla, štoveć i tanca u festivalskoj atmosferi. Ujtro je već kad se raspraši ekipa, bome će biti nedilja preduga i preteška u još većoj fešti na riječki ulica. A kako je prokovan, da se viditi ono, što dovidob ne. Pri velikoj povorki sudjeluje 112 grup, oko 10 000 aktivnih maškarantov se šeće u mimohodu i ki zna ovde odšacati koliko je nek gledatelj. Što se šika i kako se nosi ov grad na ti dan,

dobro peldodavno se pokaže: u restoranu konobari pod maskami služu, ako kaniš negde proslaviti objed, potribno je duge kilometare pišačiti da si najdeš negde mjesto. A kad za tri firtalj ure zajdeš nutra u restoran i naručiš plode morja, ciganski muzičari te zdignu od stola, balkanijada i ritam i temperament te omlahavi, svi se smiju, dobra volja se vidljivo proširi u luftu, nij prolaznika ki ne bi bio ovput otrovan štimungom, ni viditi mrske poglede. Od modernih maškarov sve do rimljanskih katanov, do ruske rakete i aktualnih facov iz političkoga žitka svi su na ulici, škrinja idejov je preskrajna, šalna, bogata. Kad u nedilju otpodne za sobom ostavljamo grad Rijeku, godina fučka za

nami, ali to nigdar ne pokvari karnevalsku opuščenost i atmosferu. Na autobusu smo pod dojmi, neki i u tiski, dalje slavimo i najpr planiramo: kljetu se vraćamo, ali obavezno u maškarnoj opravi na već dani. Donidob se pak podmuče ufamo da će se spuniti Božja (a i naša) volja!

Timea Horvat

Bogatstvo...

Spomenik kod motela u Sv. Luciji, kade su se organizirano skupili dragovoljci prve i druge satnije 111. pišačke brigade Domovinskoga boja. Spomenik je zdignuo u čast palih junakov UHBDOR i 111. brigada, a ovput su na spomen-mjestu našgali sviću i Gradišćanci.

Rock-pasija prema evanđelju po Mateju

U organizaciji Hrvatske kulturne središnjice Croatica, 27. veljače, u Croaticinoj višenamjenskoj dvorani gostovala je petrovošelska skupina „Talentumok“, Talenti ili Daroviti. Predstavili su rock-pasiju, na mađarskom jeziku, po evanđelju po Mateju. Na koncertu je pribivalo dvadesetak ljubitelja glazbe, među inima i prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Berislav Živković.

Skupina „Talentumok“ osnovana je 2011. godine, na poticaj petrovoškog župnika Tamása Várhelyija i pod vodstvom Zorice Moric Timar. Na repertoaru imaju vjerske pjesme, ali je najvelebnija skladba rock-pasija prema evanđelju po Mateju na mađarskom jeziku, što je uglazbio Gábor Fodor. Često nastupaju na misnim slavljinama, a pasijom su nastupali u okolini, a sada prvi put u Budimpešti. Članovi su srednjoškolci i odrasli, te osim njih djeluje i skupina „Kis Talentumok“, koja broji dvadesetak osnovnoškolaca. Rock-pasija je prikaz posljednjih dvanaest sati Isusova života u pjesmi i glazbi, uz filmsku projekciju isječaka iz glasovitoga filma Mela Gibsona „Pasija“ i biblijskih navoda na platnu.

Talenti su tijekom 60-minutnog koncerta dokazali da su odista daroviti. Toliko je izuzetan sklad između filmskoga prizora i glazbe da onaj tko ne zna da je riječ o posebnim umjetničkim ostvarajima, ne bi ih znao razdvojiti. Hvalevrijedna su solopjevanja Petra Morica (Pilat, Petar, Kaifa), Andrije Kovača (Isus) i, naravno, specifičan i nezaboravan glas Zorice Moric Timar (i na CD-u Ritam Cafea). Budući da je riječ o rocku, i ovaj su put dolazile do izražaja gitare, napose kod dojmljivih filmskih prizora, primjerice kod scene Isus pred Pilatom, bičevanja ili nošenja križa. Profesionalno je glazbeno riješen prijelaz iz prizora u prizor, ili dramatična tišina nakon raspela na križu. Zborno pjevanje odlično je prikazalo mišljenje i stav mase.

Bio je to nesvakidašnji preduskrсни dar petrovošelske skupine „Talentum“ budimpeštanskoj hrvatskoj publici, koja je zahvalila s burnim pljeskom. U polumraku, prateći prizore, glazbu i pjesme, svi smo mi potaknuti na razmišljanje... Pasija, Isusov križni put, muke i patnja sama po sebi jesu povod za razmišljanje. Nameće se pitanje bismo li ga danas prepoznali? Hoćemo li dati prostora u našem životu za izdaju, laž i poniženje. Vrijeme je posta, približava se Uskrs, vrijeme je to za razmišljanje, za preispitivanja samoga sebe, svoje vjere i čovječnosti.

Kristina Goher

Talentum – svirci: Ramona Janny, bas-gitara; Zoltan Janny, bubnjevi; Bertalan Szabó, glasovir; Petar Zavodi, sologitara; Andrija Kovač, akustična gitara; Zorica Moric Timar, akustična gitara. Zbor: Judita Habetler, Barbara Horvat, Petar Moric, Anamária Franyi Potzmann, Laura Papp, Blanka Sabo, Barbara Sabo, Patricia Kelemen, Laura Timar, Tibor Timar, Regina Varga, Petar Zavodi. Tehnika: Petar Temmel.

BUDIMPEŠTA – U organizaciji Zavoda za istraživanje i razvoj prosvjete, u četvrtak, 10. ožujka, s početkom u 10.30 sati u Croaticinim prostorijama ustrojiti će se usmeni dio Državnoga natjecanja srednjoškolaca iz hrvatskoga jezika i književnosti. Sudjelovanje na nadmetanju stekla su tri gimnazijalca, oni su polaznici budimpeštanske, odnosno pečuške Hrvatske gimnazije. Članovi prosudbenog odbora jesu Stipan Karagić i Tomislav Krekić, a predsjednica je Timea Bockovac. Koordinatorica je natjecanja referentica Zavoda Magdalena Šibalin Kühn.

BUDIMPEŠTA – HOŠIG-ov pjevački zbor, pod ravnanjem Ágnes Nagy, 18. veljače nastupio je u prostorijama budimpeštanske Knjižnice za strane jezike. Nazočni su nakon programa zajedno s članovima zbora učili hrvatske pjesme. „Svijet hrvatskih napjeva“ ustrojen je u sklopu programskoga niza „Spasiti vrednote“ Udruge Könyv(tár) Tamasz, u kojem nastupaju zborovi, sastavi narodnosti u Mađarskoj, zato da bi i Mađari upoznali specifičnosti i ljepote svijeta narodnih napjeva.

BUDIMPEŠTA – U velikoj dvorani Glazbene akademije „Ferenc Liszt“ u četvrtak, 3. veljače, s početkom u 19.30 sati održava se koncert ansambla EUphony. Dirigent je Mladen Tarbuk, na glasoviru svira Vedran Janjanin. Izvode se skladbe Blagoje Bersa: Sunny fields (Sunčana polja), Dora Pejačević: Koncertna fantazija, op. 48 i Richard Strauss: Život junaka, op. 40.

U suradnji koljnofske Dvojezične škole i Osnovne škole Vukovina

Peta „Posebna škola hrvatskoga jezika“

Već peto ljetno imamo priliku sprohadjati koji jak uticaj imaju učiteljice iz Hrvatske na koljnofsku dicu, i što znači dva tjedna se s njimi družiti, aktivno sudjelovati na njevoj uri. Pred petimi ljetni su izmislili Krešimir Matašini, ondašnji direktor Osnovne škole Vukovina, i ravnateljica Dvojezične škole «Mihovil Naković» u Koljnofu, Agica Sarközi, da sa zvanrednim dopingom će se zalagati za učnju hrvatskoga jezika. Odnidob svako ljetno dva tjedna dugo podučavaju dicu u Koljnofu posudjeni pedagogi iz partnerske škole, a potom na tajedan dan putuje jedan cijeli razred iz Koljnofa u buševečku školu da se dica uključu u tamošnju nastavu i dane dugo žive u hrvatskoj familiji s prijatelji. Kako smo to mogli viditi prošloga petka pri koljnofskoj otvorenoj uri hrvatskoga jezika, sa školari 3. i 7. razreda, projekt «Posebne škole hrvatskoga jezika» prez sumlje je postavio dotičnu ustanovu u smir napretka u održavanju hrvatskoga jezika.

Na uvodu školske ure Agica Sarközi se je zahvalila, pred nazočnimi gosti iz Osnovne škole Vukovina, domaćimi pedagogi i zastupnici Hrvatske samouprave, za pokretanje školske suradnje bivšim direktorom škol, Krešimiru Matašini i Franji Pajriću st. (ki je bio i nazočan), ter sadašnjim motorom ove suradnje Dunji Katalić, učiteljici iz buševečke škole, i Ingi Klemenšić, domaćoj pedagoginji hrvatskoga jezika, u zaufanju da će ova suradnja i nadalje donesti lipe plode pod ravnateljstvom Osnovne škole Vukovina, Damira Bedića, ki je pred kratkim izjavio da mu je važno ovo dosadašnje školsko partnerstvo. U prvoj polovici otvorene ure smo mogli viditi djelovanje Suzane Vranić s učenicima 7. razreda, s temom europskih država, njevim običajima i specijalitetima, a s hrvatskom zastavom i grbom su se nadovezali k materijalu, himni Hrvatske, 3. razreda s učiteljicom Ljerkom Kovačević. Nisu se samo analizirale štrofe svečane pjesme, nego je poslušana Lijepa naša u izvedbi jedne divojke i pogledana je i slikovna panorama Hrvatske, a na kraju svi diozimatelji ure su glasno jačili himnu, vjerno napisu na tabli „Domovina se u srcu nosi. Njome se ponosi!“ U ime Hrvatske samouprave Koljnofa i održavatelja koljnofske škole predsjednica Ingrid Klemenšić se je zahvalila pedagoginjam iz prijateljske škole za sadržajno djelo i svim podupiračem ovoga projekta ter su predane dar-košare u kojoj, kako je i rečeno, shranjaju se koljnofska srca. Nadalje je u ovom projektu ov tajedan, od pondiljka sve do petka, 4. razred s učiteljicama na gostovanju u buševečkoj školi.

Za urom smo pravoda ispitivali glavne aktere događaja,

najprlje školsku peljačicu, Agicu Sarközi: – Ja mislim da su bili danas svi sudionici zadovoljni, jer bar gdo bar ča veli, ča smo vidili na ovoj uri, to nigdor nam ne more zeti. Naša dica razumu i odgovaraju na pitanja, tj. znaju hrvatski jezik. Učiteljice su bile u sinkronu s grupama, jer 3. razred je jako zagrižen za učnju hrvatskoga jezika i marljivi su učenici, a školari 7. razreda pripravlja se na jezični ispit i pred trimi ljetni su jur djelali skupa sa Suzanom Vranić. Ljerka Kovačević prvi put je podučavala u koljnofskoj školi, ovako je sumirala svoje doživljaje: – Imam samo pozitivne dojmove, učitelji su nas jako lijepo primili i mogu vam reći da smo se jako ugodno osjećali ovdje i vrlo brzo su prošla ova dva tjedna. Nije mi žao da sam došla, ovo mi je novo iskustvo i vrlo rado bi ga ponovila bez problema. Suzana Vranić je pred trimi ljetni obećala da će se vratiti u Koljnof, i to se je ovo ljetno i zgodalo: – Vidjela sam sada veliki napredak, puno više znaju djeca hrvatski jezik nego prije tri godine, čak i djeca čiste mađarske obitelji, što me je jako-jako iznenadilo, ali jako sam zbog toga i ponosna. Djeca od 5. do 8. razreda, gdje sam podučavala ovih dana, bila su sretna i zadovoljna da su mogla čuti čistu hrvatsku riječ i rado

su se priključila u rad na svakom satu. A ja sam i zbog toga jako sretna jer sam proputovala Gradišće i mogla sam vidjeti čuveno Petrovo Selo, a drugi put bi htjela ostati cijeli dan tamo i upoznati ljude te hrvatske običaje i kulturu – je istaknula vukovinska učiteljica na kraju našega razgovora, s kom ćemo se ponovo najti ovoga petka na otvorenoj školskoj uri, ovput u Buševcu.

Tiho

Podravsko kolinje

U organizaciji Seoske samouprave te uz potporu Hrvatske samouprave, barčanskoga DRÁVA – COOP ZRT-a i mjesnih civilnih udruga, 13. veljače u Daranju je šesti put priređeno Podravsko kolinje. Kao uvijek, i ovaj put se na tu već uobičajenu priredbu okupilo društvo iz Podravine, a bili su i gosti iz Erdelja.

Veseli Podravci

U subotu, 13. veljače, u ranim jutarnjim satima u Daranju se okupilo društvo da sudjeluje u djelatnosti koja se sve rjeđe viđa, ali je u prošlosti imala velik utjecaj u životu seoskih ljudi. Podravsko kolinje u Daranj je privuklo mnogo posjetitelja, ali i sudionika. Festival je počeo svinjokoljem, a od 8.30 čekali su se gosti s tzv. krvavim doručkom. Zainteresirani koji su tamo počeli dan već od početka su mogli osjećati miris čvaraka, pečenice, kobasica i drugih svinjokoljskih specijaliteta, a tko je htio, mogao je sve to i kušati uz razne rakije i kuhana vina. U 11 sati počelo je predstavljanje svih družina. Na ovogodišnjem natjecanju sudjelovalo je 15 družina, među njima zastupnici kapošvarske, daranjske i izvarske Hrvatske samouprave. Hrvatska skupna družina, pod nazivom Podravci sastojala se od predsjednika i zastupnika podravnih hrvatskih samouprava, iz Potonje, Brlobaša, Dombola, Novoga Sela, Martinaca itd. Na priredbi se natjecalo u izradbi svinjokoljskih specijaliteta, i to u raznim kategorijama, od sarme, koba-

U hrvatskom šatoru

sica, čvaraka i krvavica. Svaka je družina morala obaviti klanje, na svoj način, također i čišćenje kože. Među sudionicima bili su profesionalci koji već godinama sudjeluju na takvim natjecanjima ili su mesari po zanimanju, ali onima koji ne rade to profesionalno, taj je dan bio pravi izazov. Dok su mesari obavili klanje i počeli izradbu svinjetine, nedaleko od njih već su mirisale svježije pečenice, kobasice, sarme i drugo, a žene su pripremale raznovrsne kolačiće, kuhano vino. Prosudbeno je povjerenstvo u popodnevним satima počelo ocjenjivati pobjednike u raznim kategorijama. Družina Podravci bila je najbolja u kategoriji sarme. Nakon objave rezultata bila je tombola s vrijednim nagradama, a druženje u Daranju, kušanje jela i pića uz svirku trubača trajalo je do večernjih sati.

Luca Gažić

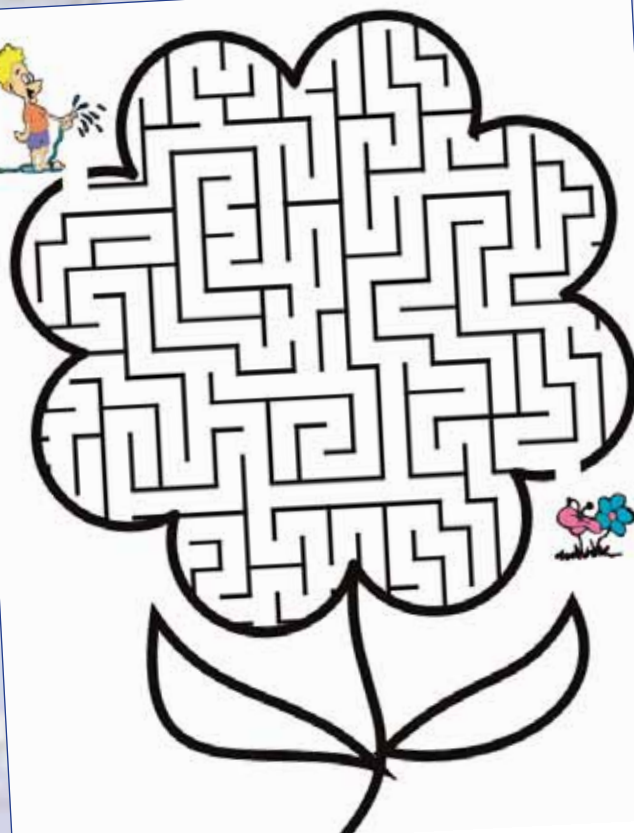
Ovih je tjedana pečuško Hrvatsko kazalište na poziv mjesnih hrvatskih samouprava gostovalo s božićnim misterijem Rajmunda Kupareoa „Porođenje“, u nekoliko podravnih naselja, tako 7. veljače u Lukovišću, a 28. veljače u Brlobašu.

Mala stranica

Sretan Dan žena!

Međunarodni dan žena obilježava se 8. ožujka svake godine. Tog se dana slave gospodarska, politička i društvena dostignuća pripadnica ženskoga spola. Davne 1910. godine žene su se izborile za pravo glasa, pravo na rad, pravo na profesionalno usavršavanje i ukidanje spolne diskriminacije. Borile su se za ravnopravnost žena u društvu. Većina od 1,3 milijarde siromašnih u svijetu čine žene, u prosjeku imaju manja primanja od muškaraca za jednaki posao, a i dalje su u velikom postotku žrtve raznih nasilja. Svim djevojčicama, djevojkama, ženama, majkama, bakama želimo sretan Dan žena!

Dan
Žena
8. Ožujka

Književni kutak

Dragutin Tadijanović ŽENE POD ORAHOM

U predvečerje pred kućom krošnje mirišu
I toplo se mlijeko puši iz punih muzlica.

Pod orahom sa lišćem širokim
Mlade žene vezu marame.

Ja prolazim pokraj njih,
zbunjen i neveseo,
I pozdravljam.
Njihove se kose kao žitno klasje
zatalasaju.
One spuste vez na koljena.

I slatko mi se smiješe, bezbrižno:
I ona s crnim očima, i baršunastim,
I ona s očima zelenim
Kao trava proljetna poslije kiše.

Odlazeći od njih, zanesen,
Mene muče vrele žudnje.

Mene more misli uzaludne
Na te mlade žene pod orahom.

Letinjski Hrvati okupili mještane

Na poticaj letinjske Hrvatske samouprave, 20. veljače u tom je gradu ustrojeno Tradicionalno svinjokolje na kojem su sudjelovale družine iz okolnih mjesta, Hrvatske i Slovenije. Predstavljeno je uobičajeno svinjokolje, kolinski specijaliteti, a uza sve to pravi ugodaj nudili su sumartonski „mužikaši“. Priredbu je posjetio i Péter Cseresnyes, državni tajnik.

Letinjska Hrvatska samouprava, na čelu s Marijom Đuric, u zadnje vrijeme vrlo je aktivna, potiče mnoštvo tradicionalnih priredaba. Ove je godine već priredila običaj Lekovnog četrtka, Fašenk u suradnji s Gradskom samoupravom i Glazbenom udrugom „Derű“. U istoj je organizaciji ostvareno i Tradicionalno svinjokolje, na koje se okupilo mnoštvo zainteresiranih, te je osam družina izradivalo svinjokoljske specijalitete, svinjokoljsku juhu sa zeljem, krvavice, kobasice, pečeno meso. Cilj je organiziranja priredbe bio okupiti civilno stanovništvo

i privući pozornost na vrijednosti domaćih zdravih jela. Prema planovima, iduće će godine priredbu proširiti i drugim sadržajima. Anica Bukai, rodnom iz Serdahela, bila je kuharica letinjske hrvatske družine. Rado se primila kuhanja svinjokoljske juhe od kiselog zelja po starom receptu svoje mame. Ona se prije 48 godina doselila u Letinju i vrlo dobro sačuvala svoj materinski jezik, reče da se to „ne može zabit“. Drago joj je da se letinjska samouprava sjetila organizirati taj stari običaj jer se barem na takvim priredbama sretne sa svojim znancima iz hrvatskih sela, razgovara hrvatski i sluša staru puhačku glazbu. Obitelj Gudlin iz Goričana i Preloga česta je sudionica letinjskih hrvatskih priredaba. Vrlo se vole družiti s prekomurskim Hrvatima, imaju mnogo prijatelja i kad god mogu, pomažu pri organizaciji. Premda pljeskavice nisu specijalitet uobičajenih svinjokolja, oni su nudili to kako bi bilo jelo malo drukčije od redovitih svinjokoljskih, no gđa Gudlin reče da se i u Međimurju kuhaju slična jela za svinjokolje, jedino se ne kuha juha sa zeljem, a krvavice se najčešće pune s kukuruznom kašom.

beta

Anica Bukai u društvu mladića Danijela Mirka, kaniškog tamburaša

Gosti, državni tajnik i gradonačelnik kod štanda obitelji Gudlin

Gošća učiteljica iz Kotoribe u Keresturu

Zahvaljujući materijalnoj potpori Međimurske županije, u prvom polugodištu u kerestursku Osnovnu školu Nikole Zrinskog svakog petka stigla je nastavnica hrvatskoga jezika iz Kotoribe kako bi pomogla djeci u učenju i saobraćaju na hrvatskom jeziku. Janja Trstenjak, kotoripska učiteljica, već je bila poznata keresturskoj djeci i nastavnicima, naime već u okviru IPA prekograničnog programa Mađarska – Hrvatska također je pomogla u nastavi hrvatskoga jezika, redovito bila gošća hrvatskih sati.

Učiteljica Janja Trstenjak s osmim razredom na satu hrvatskoga jezika

Učenici osmog razreda jedva su dočekali mladu, simpatičnu učiteljicu koja gotovo ništa ne zna mađarski, jer, kako kažu, veselo je s njom na satu. Najviše zbog toga što ne zna mađarski jezik i treba pronaći razne načine sporazumijevanja.

– Prije nekoliko godina bilo mi je jednostavnije dolaziti u Kerestur, tada je još prometovao vlak između Kotoribe i Kerestura i za pet minuta sam bila ovdje, nažalost, sad moram više od 40 minuta putovati da dođem do Kerestura. – kazala je učiteljica Janja Trstenjak.

Njoj je bilo vrlo drago što je opet mogla pomoći pri učenju hrvatskoga jezika. To se odvijalo na takav način da na satu hrvatskoga jezika šesti, sedmi i osmi razredi bili su podijeljeni u skupine, s onima kojima bolje ide hrvatski jezik bavila se kotoripska učiteljica, a onima kojima malo slabije, s njima učiteljica keresturske škole. Sve se to odvijalo unutar rasporeda i tako djeca nisu trebala posebno odvojiti vrijeme za učenje jezika. Nastavnica Janja smatra da bi bilo najučinkovitije ako bi keresturska djeca nekoliko tjedana boravila u kotoripskoj školi, kao što je to bilo nekoć kada je ona bila učenica, jer djeca imaju dosta znanja, samo to ne znaju primijeniti u razgovoru, a u Hrvatskoj bi bila primorana da govore hrvatskim jezikom i sa svojim vršnjacima. Sati su vrlo šaroliki, učiteljica svaki put donese neka nova nastavna pomagala za učenje, križaljke, slike, zadatke, uče se i nove pjesmice i nastoji sve više razgovarati s njima.

Prema riječima ravnateljice škole Anice Kovač, djeca su se vrlo radovala učiteljici iz matične domovine, iz tjedna u tjedan uspješnije su vodila razgovor, zbog toga je Hrvatska samouprava uposlila učitelja i za tamburicu i na taj način djeca imaju mogućnosti da na probama vježbaju hrvatski jezik.

beta

Turneja Orkestra Vizin

Orkestar Vizin treći put je boravio u Boršodsko-abaujsko-zemplenskoj županiji na poziv Filharmonije, u sklopu filharmonijskih omladinskih koncerata. Koncerti su se odvijali u raznim naseljima u okolici Miskolca, u osnovnim školama, gimnazijama, kulturnim domovima. Đaci iz Miskolca, Ózda, Edelénya, Tokaja, Sárospataka, Geszhelya, Szihaloma i mnogih drugih naselja tijekom ovih boravaka (koji su trajali od 3 do 5 dana) upoznali su glazbu te glazbala pogotovo podravskih, baranjskih i bačvanskih Hrvata. O dobrom raspoloženju govore i slike napravljene tijekom koncerata ili nakon njih.

Ovako su se veselili snijegu, kada ga je bilo, djeca i teta Kristina iz salantskoga dječjeg vrtića.

BARČA – U svečanoj dvorani Gradske vijećnice 4. ožujka, s početkom od 17 sati održat će se forum o mogućim razvojem u okviru Programa o ruralnom razvoju 2016. Nakon pozdravnoga govora Lászlóa Szászfalvija, parlamentarnog zastupnika, i barčanskoga gradonačelnika Ota Karvalića, predavanje će održati Máté Pongrácz, odgovorna osoba za Šomođsku županiju pri organizaciji Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat.

ŠELJIN – U organizaciji mjesne Hrvatske samouprave, u subotu, 12. ožujka, od 14 sati drugi put se priređuje tzv. Zečje gnijezdo (Nyuszifészek), šaranje jaja u tamošnjem domu kulture. Osim jaja, sve za šaranje potrebne stvari osigurat će Samouprava. Organizatori sve zainteresirane srdačno očekuju.

Međunarodni sajam turizma „Utazás 2016“

U Budimpešti se od 3. do 6. ožujka održava 39. međunarodni sajam turizma «UTAZÁS 2016» – najveći turistički sajam u ovom dijelu Europe. Istodobno se održava i specijalizirani sajam za ljubitelje biciklizma „IX. Bringaexpo“, te posebni program „V. AfrikaExpo“. Na umalo 20 tisuća metara četvornih svoju će ponudu predložiti preko 350 izlagača iz 28 zemalja, a organizatori ove godine očekuju između 40 i 45 tisuća posjetitelja. Počasni inozemni gosti na sajmu ove su godine Kina i Brazil, a počasni je domaći gost grad Budimpešta. Službeno otvorenje sajma bit će u četvrtak, 3. ožujka, u 10 sati u paviljonu „A“. Hrvatska na ovom sajmu izlaže svoju turističku ponudu na 18 metara četvornih, u paviljonu „A“ na štandu br. „205 G“.

Pokladno kolinje u Dombovaru

U organizaciji Hrvatske, Njemačke i Armenske samouprave grada Dombovara, u subotu, 23. siječnja, priređeno je zajedničko Pokladno kolinje. Tu priredbu organiziraju već šesti put i, kao do sada, i ove je godine privukla mnoštvo posjetitelja.

Program je dana počeo u ranim jutarnjim satima klanjem i preradbom svinja, kako bi obavili sve zadatke s do večernjih sati kada je počela večera i zabava. Doček gostiju bio je od 18 sati. Restoran Camping u Gunarasu bio je pun zainteresiranih. Publiku je pozdravio predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Gabor Varga-Stadler, koji u svom je posebno pozdravio: Dinku Franulić, konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu, Mišu Heppa, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu, Lóránda Szabóa, dombovarskoga gradonačelnika, i Pétera Tigelmanna, dogradonačelnika, te pozdravio predsjednike i zastupnike Njemačke i Armenske samouprave grada. Samouprave svake godine pripremaju različita jela, a nije bilo drugačije ni ove godine, goste su čekali s bogatom večerom. Ovogodišnji jelovnik bio je: juha od svinjskih kostiju i pečeno meso, kobasice i krvavice s različitim prilogom i sarma. Stolovi su bili prepuni vina i domaće rakije, a svi su mogli provesti vrijeme uz izvrsnu hranu, odličnu glazbu, mnogo šala i smijeha. Kao svake godine, goste je čekala bogata tombola s vrijednim nagradama. Večera i pokladno veselje trajalo je do kasnih noćnih sati uz svirku domaćeg Treff dua te mohačkog Orkestra Poklade.

Luca Gažić

GORNJI ČETAR – Dobrovoljno ognjogasno društvo dotičnoga naselja priređuje humanitarni bal, 12. marčijuša, u subotu, početo od 20 uri, u mjesnom domu kulture, uz svirku petroviske Pinkice. Svi dohotki su namijenjeni za financiranje izgradnje novoga ognjogasnoga doma.

ŠOPRON – Matica hrvatska Šopron, Šopronsko hrvatsko društvo i Hrvatska samouprava Šoprona srdačno Vas pozivaju na predavanje naslova «Slavonija u tursko doba, malo drugačije», 17. marčijuša, u četvrtak, s početkom od 18 uri, u mjesnu Rejpalovu hižu. Predavač je Zdenko Samardžija, povjesničar, publicist i istraživač, a prik sinkroničnom tumačenja i Ugri će lako razumjeti predavanje.

KISEG – Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Ugarskoj na Prisiki Vas poziva 13. marčijuša, u nedilju, početo od 15 uri na skupnu molitvu križnoga puta na brig Kalvarije u Kisegu. Molitvu predvodi dr. Ante Kolić, farnik u mirovini. Sve Hrvate srdačno zovemo i čekamo na skupno premišljanje o muki Kristuševoj. U 14.50 uri je sastanak kod prve štacije. Po Križnom putu imate mogućnost diozimati pri maši na hrvatskom jeziku, u kiseškoj crkvi Sv. Emerika od 17 uri. Mašu celebrira dr. Ante Kolić.

MLINARCI – U tome pomurskome mjestu 24. veljače upriličen je sastanak Mješovitog odbora za suradnju Međimurske županije s pomurskim Hrvatima. Prema izjavi Marije Vargović, članice Odbora, na sjednici je predsjednik Marijan Varga izvijestio o aktivnostima u 2015. te su usuglašeni planovi za 2016. godinu. Dožupan Zoran Vidović, koji je također bio na sjednici, obećao je daljnju potporu u okviru mogućnosti.

KERESTUR – U organizaciji Hrvatske samouprave Zalske županije i keresturske Hrvatske samouprave, 4. ožujka, s početkom u 15 sati u domu kulture održat će se forum pod naslovom „Preuzimanje narodnosnih škola“. Gosti su foruma Agnica Sárközi, ravnateljica koljnofske Osnovne škole Mihovila Nakovića, i Ingrid Klemenšič, predsjednica koljnofske Hrvatske samouprave. Organizatori sve zainteresirane srdačno očekuju.

KERESTUR – Osnovna škola Nikole Zrinskog 4. ožujka organizira otvoreni dan za djecu predškolske dobi koja bi se od jeseni upisala u kerestursku školu. Prema ravnateljčinim riječima, budući prvšaši od 8 do 9.30 sati moći će se upoznati s razrednicom i sa životom škole.

LETINJA – Hrvatska samouprava grada, u suradnji s mjesnim Dobrovoljnim vatrogasnim društvom, 5. ožujka organizira dobrotvorni bal za pomoć u liječenju djevojčice koja boluje od leukemije. Za dobrotvorni bal mogu se kupiti karte kod predsjednice letinjske Hrvatske samouprave Marije Đuric. Informacije se mogu dobiti na telefonu 06 70 942 0424.

SERDAHHEL – Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ i Osnovna škola Katarine Zrinski od 19. do 23. ožujka priređuju Dane hrvatskoga jezika. U okviru niza programa, 19. ožujka u naselju gostovat će pečuško Hrvatsko kazalište s predstavom „Porodenje“, 21. ožujka u mjesnoj osnovnoj školi bit će priređeno Regionalno natjecanje kazivanja stihova na hrvatskome jeziku, a 23. ožujka, također u školi, bit će upriličena uskrсна radionica, izradba pomurske pisanice.